T077 BL VII (28) 1442 Căn Bản Thuyết Nhất Thiết Hữu Bộ Tỳ Nại Da Q28

Tạng Luật (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1442 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA, Quyeån 28

CAÊN BAÛN THUYEÁT
NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA
QUYEÅN 28

Hoïc Xöù Thöù Möôøi Hai: HIEÀM TRAÙCH KHINH REÕ

Ñöùc Baïc-giaø-phaïm ôû trong vöôøng truùc laâm beân ao Yeát-lan-ñaïc-ca thaønh Vöông xaù, luùc ñoù Bí-soâ Thaät-löïc-töû ñöôïc Taêng sai laøm ngöôøi phaân chia ngoïa cuï vaø phaân phoù Taêng theo thöù lôùp ñi phoù thöïc. Hai Bí-soâ Höõu vaø Ñòa do nhieàu ñôøi chaát chöùa oaùn cöøu vôùi Thaät-löïc-töû, nghieäp duyeân chöa döùt neân khi noùi chuyeän vôùi OÂ-ba-nan-ñaø, thaáy Thaät-löïc-töû ñi ngang qua lieàn noùi: “Naøy OÂ-ba-nan-ñaø, neáu thaày ñöôïc taêng sai laøm ngöôøi phaân chia ngoïa cuï vaø phaân phoù Taêng theo thöù lôùp ñi phoù thöïc thì thaày coù gaây naõo loaïn cho toâi, gioáng nhö Thaät-löïc-töû ñaõ khinh thò toâi khoâng?”, OÂ-ba- nan-ñaø noùi: “Cuï thoï, Bí-soâ naøy ñöôïc Taêng hoøa hôïp sai laøm ngöôøi… ñi phoù thöïc, hai vò ñeàu bieát sao laïi ôû tröôùc maët hieàm traùch?”, ñaùp: “Khoâng leõ chuùng toâi töï buoàn baõ traùch cöù cuõng khoâng ñöôïc sao?”. Caùc Bí-soâ thieåu duïc nghe roài lieàn cheâ traùch, baïch Phaät, Phaät baûo caùc Bí-soâ: “Neân taùc phaùp quôû traùch hai Bí-soâ Höõu vaø Ñòa veà toäi ôû tröôùc maët hieàm traùch. Neáu coù ai khaùc gioáng nhö vaäy cuõng taùc phaùp quôû traùch nhö sau: ñaùnh kieàn chuøy, taäp hoïp chuùng sai moät Bí-soâ taùc baïch nhö sau: “Ñaïi ñöùc taêng giaø laéng nghe, hai Bí-soâ Höõu vaø Ñòa naøy bieát Taêng hoøa hôïp sai Bí-soâ kia laøm ngöôøi phaân chia ngoïa cuï vaø phaân phoù Taêng theo thöù lôùp ñi phoù thöïc maø laïi ôû tröôùc maët hieàm traùch. Neáu Taêng ñuùng thôøi ñeán, taêng chaáp thuaän, nay Taêng taùc phaùp quôû traùch hai Bí-soâ Höõu vaø Ñòa veà toäi ôû tröôùc maët hieàm traùch. Baïch nhö vaäy”. Keá taùc yeát ma: “Ñaïi ñöùc taêng giaø laéng nghe, hai Bí-soâ Höõu vaø Ñòa naøy bieát Taêng hoøa hôïp sai Bí-soâ kia laøm ngöôøi… ñi phoù thöïc, laïi ôû tröôùc maët hieàm traùch. Nay Taêng taùc phaùp quôû traùch hai Bí-soâ Höõu vaø Ñòa veà toäi ôû tröôùc maët hieàm traùch, neáu caùc cuï thoï chaáp thuaän vieäc quôû traùch hai Bí-soâ Höõu vaø Ñòa thì im laëng, ai khoâng chaáp thuaän thì noùi. Ñaây

laø yeát ma laàn thöù

SOÁ 1442 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA, Quyeån 28
399

nhaát (thöù hai, thöù ba). Nay Taêng ñaõ taùc phaùp quôû traùch hai Bí-soâå höõu vaø Ñòa veà toäi ôû tröôùc maët hieàm traùch xong roài. Taêng chaáp thuaän vì im laëng, nay toâi xin nhôù giöõ nhö vaäy.” Thôøi gian sau, hai Bí-soâ Höõu vaø Ñòa khi noùi chuyeän vôùi OÂ-ba- nan-ñaø thaáy Thaät-löïc-töû ñi ngang qua lieàn noùi: “Naøy OÂ-ba-nan-ñaø, neáu thaày ñöôïc taêng sai laøm ngöôøi… ñi phoù thöïc, thaày coù gioáng nhö ai ñoù gaây naõo loaïn cho toâi khoâng?”, OÂ-ba-nan-ñaø noùi: “Hai vò ñeàu bieát Taêng hoøa hôïp sai Bí-soâ ñoù laøm ngöôøi… ñi phoù thöïc, hai vò coøn giaû vôø möôïn ai ñoù, khoâng noùi thaúng teân ñeå hieàm traùch hay sao?”, ñaùp: “Toâi haù coù theå keâu thaúng teân ñeå hieàm traùch khinh tieän hay sao?”, OÂ-ba-nan-ñaø noùi: “Neáu hai vò khoâng daùm keâu thaúng teân ñeå hieàm traùch khinh tòen, thì toâi cuõng khoâng noùi teân cuûa ngöôøi ñoù ra maø maéng taát caû chuùng”. Caùc Bí-soâ thieåu duïc nghe roài lieàn cheâ traùch, baïch Phaät, Phaät baûo caùc Bí-soâ: “Neân taùc phaùp quôû traùch hai Bí-soâ Höõu vaø ñòa veà toäi giaû vôø möôïn ai ñoù, khoâng keâu thaúng teân maø ôû tröôùc maët hieàm traùch”. Neân taùc baïch nhö sau: “Ñaïi ñöùc taêng giaø laéng nghe, hai Bí-soâ Höõu vaø Ñòa naøy ñaõ bieát Taêng hoøa hôïp sai Bí-soâ kia laøm ngöôøi… ñi phoù thöïc, maø ôû tröôùc Thaät-löïc-töû möôïn ai ñoù khoâng noùi thaúng teân ñeå hieàm traùch. Neâu Taêng ñuùng thôøi ñeán, taêng chaáp thuaän, nay taêng taùc phaùp quôû traùch hai Bí-soâ Höõu vaø Ñòa veà toäi möôïn ai ñoù khoâng noùi thaúng teân ra maø ôû tröôùc maët hieàm traùch. Baïch nhö vaäy”. Keá taùc yeát ma: “Ñaïi ñöùc taêng giaø laéng nghe, hai Bí-soâ höõu vaø Ñòa naøy ñaõ bieát taêng hoøa hôïp sai Bí-soâ kia laøm ngöôøi… ñi phoù thöïc, ôû tröôùc Thaät-löïc-töû giaû vôø möôïn ai ñoù khoâng noùi thaúng teân ra ñeå hieàm traùch. Neáu caùc cuï thoï chaáp thuaän vieäc quôû traùch hai Bí-soâ Höõu vaø Ñòa thì im laëng, ai khoâng chaáp thuaän thì noùi. Ñaây laø yeát ma laàn thöù nhaát (laàn thöù hai, laàn thöù ba). Nay Taêng giaø ñaõ quôû traùch hai Bí-soâ höõu vaø Ñòa veà toäi… ñaõ quôû traùch xong roài, Taêng chaáp thuaän vì im laëng. Nay toâi xin nhôù giöõ nhö vaäy”. Thôøi gian sau, tuy bò taêng hai laàn taùc phaùp quôû traùch, nhöng vì nghieäp löïc ñôøi tröôùc neân hai Bí-soâ naøy vaãn ôû tröôùc maët Thaät-löïc-töû hieàm traùch khoâng thoâi. Caùc Bí-soâ thieåu duïc nghe roài baïch Phaät, Phaät do nhaân duyeân naøy nhoùm hoïp caùc Bí-soâ… cho ñeán caâu: … Nôi Tyø-naïi- da cheá hoïc xöù naøy cho caùc Bí-soâ nhö sau: “Neáu laïi coù Bí-soâ hieàm traùch khinh reõ Bí-soâ ñöôïc Taêng sai, phaïm Ba-daät-ñeå-ca” Neáu laïi coù Bí-soâ laø chæ cho hai Bí-soâ Höõu vaø Ñòa. Hieàm traùch khinh reõ laø ôû tröôùc maët noùi thaúng teân vaø möôïn ai ñoù khoâng noùi thaúng teân ra ñeå hieàm traùch, boäc loä söï saân giaän cuûa mình. Trong hoïc xöù naøy

SOÁ 1442 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA, Quyeån 28
400

töôùng phaïm nhö theá naøo? Neáu Bí-soâ bò Taêng taùc phaùp quôû traùch roài ôû tröôùc möôøi hai haïng ngöôøi ñöôïc Taêng sai, ñang trong giai ñoaïn haønh söï maø saân traùch, khinh reõ ñeàu phaïm Ba-daät-ñeå-ca. Neáu Bí-soâ bò Taêng taùc phaùp quôû traùch roài ôû tröôùc maët möôøi hai haïng ngöôøi ñöôïc Taêng sai, duø ñaõ qua giai ñoaïn haønh söï maø vaãn saân traùch, khinh reõ ñeàu phaïm Ba-daät-ñeå-ca. Neáu Bí-soâ khoâng bò Taêng taùc phaùp quôû traùch ôû tröôùc möôøi hai haïng ngöôøi ñöôïc Taêng sai ñang trong giai ñoaïn haønh söï maø saân traùch thì phaïm AÙc-taùc, khinh reõ cuõng phaïm AÙc-taùc. Neáu Bí-soâ khoâng bò Taêng taùc phaùp quôû traùch ôû tröôùc möôøi hai haïng ngöôøi ñöôïc Taêng sai, tuy ñaõ qua giai ñoaïn haønh söï maø vaãn saân traùch khinh reõ ñeàu phaïm AÙc-taùc. Khoâng phaïm laø ngöôøi phaïm ban ñaàu hoaëc si cuoàng taâm loaïn bò thoáng naõo böùc baùch.

Hoïc Xöù Thöù Möôøi Ba: TRAÙI LÔØI DAÏY GAÂY XUÙC NAÕO Phaät ôû trong vöôøn Cuø-sö-la nöôùc Kieàu-thieåm-tyø, luùc ñoù Bí-soâ Xieån-ñaø ôû trong chuùng phaïm nhieàu toäi maø khoâng nhö phaùp saùm hoái, caùc Bí-soâ muoán cho Xieån ñaø ñöôïc lôïi ích an laïc truï neân khuyeân baûo Xieån-ñaø nhö phaùp saùm hoái, Xieån-ñaø noùi: “Ngöôøi naøo phaïm toäi thì ngöôøi ñoù seõ nhö phaùp saùm hoái”, caùc Bí-soâ noùi: “Chính thaày phaïm toäi sao laïi baûo ai saùm hoái”, ñaùp: “Ngöôøi naøo coù truy hoái, ngöôøi ñoù töï bieát saùm hoái”, caùc Bí-soâ noùi: “Chính thaày phaïm toäi sao laïi baûo ai truy hoái”, ñaùp: “Caùc cuï thoï phaïm toäi chôù ôû tröôùc toâi baûo toâi thuyeát hoái, neân ôû tröôùc ngöôøi khaùc baûo thuyeát hoái, vì sao?, vì caùc vò goàm nhieàu chuûng toäc, doøng hoï xuaát gia, nhö caùc nhaùnh laù cuûa caây ñeàu sai khaùc bò gioù thoåi gom laïi moät choã, do Theá toân cuûa toâi chöùng chaùnh giaùc neân caùc vò môùi ñeán cuøng nöông töïa”. Caùc Bí-soâ thieåu duïc nghe roài lieàn cheâ traùch: “Taïi sao Bí-soâ ñöôïc ngöôøi khaùc nhö phaùp chæ baûo laïi noùi nhöõng lôøi choáng traùi ñeå laøm xuùc naõo nhau nhö theá?”, baïch Phaät, Phaät baûo caùc Bí-soâ: “Neân taùc phaùp quôû traùch Bí- soââ Xieån-ñaø, neáu coù ai khaùc gioáng nhö vaäy cuõng taùc phaùp quôû traùch nhö sau: Taäp Taêng nhö thöôøng laøm roài sai moät Bí-soâ taùc baïch nhö sau: “Ñaïi ñöùc taêng giaø laéng nghe, Bí-soâ Xieån-ñaø naøy töï thaân phaïm toäi maø khoâng nhö phaùp saùm hoái. Caùc Bí-soââ muoán cho Xieån-ñaø ñöôïc Lôïi-ích an laïc truï neân nhö phaùp khuyeân baûo, laïi noùi lôøi choáng traùi gaây xuùc naõo cho nhau. Neáu Taêng ñuùng thôøi ñeán, Taêng neân chaáp thuaän, nay Taêng taùc phaùp quôû traùch Bí-soâ Xieån-ñaø. Baïch nhö vaäy”. Keá taùc yeát ma: “Ñaïi ñöùc taêng giaø laéng nghe, Bí-soâ Xieån-ñaø naøy töï thaân phaïm toäi maø khoâng nhö phaùp saùm hoái. Caùc Bí-soâ muoán cho Xieån-ñaø ñöôïc lôïi ích an laïc truï neân nhö phaùp khuyeân baûo, laïi coøn noùi lôøi choáng traùi gaây xuùc

naõo cho nhau. Nay Taêng taùc phaùp quôû traùch Xieån-ñaø veà toäi choáng traùi lôøi daïy xuùc naõo nhau. Caùc cuï thoï naøo chaáp thuaän vieäc quôû traùch Xieån-ñaø naøy veà toäi choáng traùi lôøi daïy xuùc naõo nhau thì im laëng, ai khoâng chaáp

thuaän thì noùi. Ñaây laø yeát ma laàn thöù nhaát (laàn thöù hai, laàn thöù ba). Nay Taêng ñaõ quôû traùch Xieån-ñaø veà toäi choáng traùi lôøi daïy xuùc naõo nhau xong roài. Taêng chaáp thuaän vì im laëng, nay toâi xin nhôù giöõ nhö vaäy.” Luùc ñoù Xieån-ñaø suy nghó: “Ñaây laø loãi cuûa ta do ta noùi lôøi choáng traùi moïi ngöôøi”, beøn noùi keä: “Nhöõng ngöôøi coù trí hueä, Kheùo giöõ boán thöù ngöõ, Xem chim trong röøng nuùi, Hay hoùt neân bò nhoát”. Laïi suy nghó: “Nay ta neân im laëng khoâng noùi”. Thôøi gian sau Xieån- ñaø laïi phaïm toäi, caùc Bí-soâ muoán cho Xieån-ñaø ñöôïc lôïi ích an laïc truï neân khuyeân baûo Xieån-ñaø saùm hoái, Xieån-ñaø im laëng khoâng noùi ñeå xuùc naõo caùc Bí-soâ, cho ñeán laàn thöù hai, laàn thöù ba cuõng im laëng ñeå xuùc naõo nhö vaäy. Caùc Bí-soâ thieåu duïc lieàn cheâ traùch roài baïch Phaät, Phaät baûo caùc Bí- soâ: “Neân taùc phaùp quôû traùch Xieån-ñaø veà toäi im laëng ñeå xuùc naõo, neáu coù ai gioáng nhö vaäy cuõng taùc phaùp quôû traùch nhö sau: Taäp Taêng nhö thöôøng laøm roài sai moät Bí-soâ taùc baïch nhö sau: “Ñaïi ñöùc taêng giaø laéng nghe, Bí-soâ Xieån-ñaø naøy töï thaân phaïm toäi maø khoâng nhö phaùp saùm hoái, caùc Bí-soâ muoán cho Xieån-ñaø ñöôïc Lôïi-ích an laïc truï neân khuyeân baûo saùm hoái, Xieån-ñaø laïi im laëng ñeå xuùc naõo caùc Bí-soâ. Neáu Taêng ñuùng thôøi ñeán, Taêng chaáp thuaän, nay Taêng taùc phaùp quôû traùch Xieån-ñaø veà toäi im laëng ñeå xuùc naõo. Baïch nhö vaäy”. Keá taùc yeát ma: “Ñaïi ñöùc taêng giaø laéng nghe, Xieån-ñaø naøy töï thaân phaïm toäi… nhö ñoaïn vaên treân cho ñeán caâu im laëng ñeå xuùc naõo. Nay taêng quôû traùch Xieån-ñaø veà toäi im laëng xuùc naõo, caùc cuï thoï naøo chaáp thuaän Taêng quôû traùch Xieån-ñaø veà toäi im laëng xuùc naõo thì im laëng, ai khoâng chaáp thuaän thì noùi. Ñaây laø yeát ma laán thöù nhaát (laàn thöù hai, laàn thöù ba). Nay taêng quôû traùch Xieån-ñaø veà toäi im laëng xuùc naõo xong roài, taêng chaáp thuaän vì im laëng, nay toâi xin nhôù giöõ nhö vaäy.” Thôøi gian sau Xieån-ñaøø laïi phaïm toäi, caùc Bí-soâ cuõng nhö tröôùc khuyeân baûo saùm hoái, Xieån-ñaø hoaëc noùi hoaëc im laëng ñeå xuùc naõo, caùc Bí-soâ baïch Phaät, Phaät do nhôn duyeân naøy nhoùm hoïp caùc Bí-soâ... cho ñeán caâu: … Nôi Tyø-naïi-da cheá hoïc xöù naøy cho caùc Bí-soâ nhö sau: “Neáu laïi coù Bí-soâ choáng traùi lôøi daïy baûo vaø gaây xuùc naõo cho nhau thì phaïm Ba-daät-ñeå-ca.”

SOÁ 1442 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA, Quyeån 28
401

Neáu laïi coù Bí-soâ laø chæ cho Xieån-ñaø. Choáng traùi vaø gaây xuùc naõo laø duøng lôøi noùi bieåu thò hay laøm töôùng deå gaây xuùc naõo cho ngöôøi khuyeân. Trong hoïc xöù naøy töôùng phaïm nhö theá naøo? Neáu coù Bí-soâ ñeán Bí-soâ khaùc noùi raèng: “Thaày coù thaáy Bí-soâ môùi caïo raâu toùc, maëc ñaïi y ñoû, tay caàm tích tröôïng, tay böng baùt ñöïng ñaày toâ, maät… ñi qua ñaây khoâng?”, ñaùp: “Khoâng thaáy, toâi chæ thaáy Bí-soâ ñi baèng hai chaân”. Neáu Bí-soâ coá taâm noùi lôøi naøy ñeå naõo loaïn vò kia thì phaïm Ba- daät-ñeå-ca. Neáu coù ngöôøi khaùc ñeán hoûi nhö treân, chæ khaùc ôû choã laø Bí-soâ ni, ñaùp raèng: “Khoâng thaáy, toâi chæ thaáy Bí-soâ ni ñi baèng hai chaân”. Neáu Bí-soâ coá taâm noùi lôøi naøy ñeå naõo loaïn vò kia thì phaïm Ba-daät-ñeå-ca, nhö vaäy cho ñeán hoûi veà Chaùnh hoïc nöõ,

caàu tòch, caàu tòch nöõ, ñaùp cuõng gioáng nhö treân ñeàu phaïm nhö treân. Neáu coù ngöôøi hoûi: “Thaày coù thaáy ngöôøi tuïc vaùc mía, tre, cuûi… ñi ngang qua ñaây khoâng?”, ñaùp: “Khoâng thaáy, toâi chæ thaáy coù ngöôøi ñi baèng hai chaân”. Neáu coá yù noùi lôøi naøy ñeå xuùc naõo vò kia thì phaïm Ba-daät-ñeå-ca. Neáu hoûi nhö treân chæ khaùc laø maëc aùo xanh, ñoû, vaøng…, ñaùp cuõng nhö treân ñeå naõo loaïn ñeàu phaïm Ñoïa. Hoûi veà ngöôøi nam ñaõ nhö theá thì hoûi veà ngöôøi nöõ cuõng nhö theá noùi hay im laëng ñeå xuùc naõo ñeàu phaïm Ñoïa. Khoâng phaïm laø neáu coù thöï saên ñuoåi theo con nai vaøo trong chuøa hoûi Bí-soâ coù thaáy con nai chaïy qua ñaây khoâng, Bí-soâ khoâng neân ñaùp laø thaáy. Neáu luùc ñoù laø muøa laïnh thì neân baûo thöï saên vaøo trong chuøa söôûi aám choác laùt; neáu laø muøa noùng nöïc thì neân baûo thöï saên vaøo chuøa uoáng nöôùc maùt. Neáu thöï saên noùi: “Toâi khoâng meät, toâi chæ hoûi veà con nai”, luùc ñoù Bí-soâ nhìn moùng tay noùi raèng: “Naëc khö baùt xa nhó”; neáu thöï saên hoûi veà nai nöõa thì Bí-soâ neân nhìn maët trôøi noùi raèng: “Naïp baø baùt xa nhó”. (Naëc khö laø tieáng Phaïm, nghóa laø moùng tay, cuõng coù nghóa laø khoâng; Baùt xa nghóa laø thaáy; Nhó nghóa laø toâi. Caâu naøy yù noùi toâi thaáy moùng tay, cuõng coù nghóa laø noùi maét toâi khoâng thaáy, ngöôøi kia nghe noùi khoâng cho laø Bí-soâ khoâng thaáy con vaät. Ñaây laø phöông tieän ñeå cöùu chuùng sanh neân khoâng phaïm. Naïp baø nghóa laø thaùi hö, cuõng coù nghóa laø khoâng, caâu naïp baø baùt xa nhó yù noùi toâi thaáy thaùi hö, cuõng coù nghóa laø noùi toâi khoâng thaáy. Vì dieãn ñaït caû hai nghóa treân neân giöõ nguyeân aâm Phaïm khoâng dòch). Neáu thöï saên noùi: “Toâi khoâng hoûi moùng tay vaø thaùi hö, toâi chæ hoûi veà con nai”, luùc ñoù Bí-soâ neân nhìn khaép boán phöông khôûi nghó trong thaéng nghóa ñeá, taát caû caùc haønh voán khoâng coù höõu tình, lieàn ñaùp laø toâi khoâng thaáy höõu tình cuõng khoâng phaïm. Neáu Bí-soâ vaøo tröôøng hôïp khaùc khi hoûi khoâng ñaùp nhö thaät ñeàu phaïm Ñoïa. Khoâng phaïm nöõa laø ngöôøi phaïm ban ñaàu hoaëc si cuoàng taâm loaïn bò thoáng naõo böùc baùch.

SOÁ 1442 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA, Quyeån 28
403

Luùc ñoù caùc Bí-soâ ñeàu coù nghi ñeán Phaät thænh hoûi: “Theá toân, do nhaân duyeân gì, Bí-soâ Xieån-ñaø ñöôïc caùc Bí-soâ nhö phaùp khuyeân baûo, khoâng nghe theo coøn duøng lôøi xuùc naõo khieán Taêng giaø phaûi taùc phaùp quôû traùch chòu öu naõo naøy?”, Theá toân noùi: “Xieån-ñaø naøy khoâng phaûi ngaøy nay môùi xuùc naõo caùc Bí-soâ choáng traùi lôøi baïn laønh, maø vaøo ñôøi quaù khöù cuõng duøng lôøi noùi coá yù naõo loaïn baïn laønh, töï chòu ñau khoå. Caùc thaày laéng nghe: “Ñôøi quaù khöù, taïi moät vuõng nöôùc coù baày ngoãng vaø caùc con ruøa ôû chung nhau, trong ñoù coù moät con ruøa raát thaân vôùi hai con ngoãng thöôøng giuùp ñôõ nhau. Thôøi gian sau trôøi ñaïi haïn, vuõng nöôùc muoán caïn neân hai con ngoãng ñeán choã con ruøa noùi raèng: “Baïn coù theå an oån trong buøn laày naøy, coøn chuùng toâi thì khoâng theå, chuùng toâi ñònh ñeán phöông khaùc tìm choã coù ao nöôùc ñeå soáng”, ruøa noùi: “Toâi cuøng hai baïn thaân thieát raát laø töông ñaéc, nay gaëp naïn nguy khoán, hai baïn laïi muoán ñi nôi khaùc boû toâi ôû laïi thì khoâng

ñöôïc", ngoãng hoûi: "Baïn muoán theá naøo?", ruøa noùi: "Haõy mang toâi cuøng ñi", ngoãng noùi: "Mang baïn cuøng ñi nhö theá naøo?", ruøa noùi: "Hai baïn ngaäm chaët hai ñaàu cuûa moät caùi caây, toâi caén chính giöõa, chuùng ta coù theå cuøng ñi ñeán choã coù ao nöôùc haù chaúng toát sao?", ngoãng noùi: "Toát thì coù toát, nhöng baïn öa noùi khoù theå ngaäm mieäng laâu, chaéc chaén seõ nhaû caây ra, luùc ñoù töø treân khoâng rôùt xuoáng ñaát coøn bi thaûm hôn nhieàu", ruøa noùi: "Toâi seõ giöõ mieäng ngaäm chaët caây khoâng noùi", ngoãng noùi: "Neáu ñöôïc vaäy thì toát". Theá laø hai con ngoãng ngaäm hai ñaàu cuûa moät caùi caây coøn ruøa ngaäm ôû giöõa caønh caây, caû ba cuøng bay trong hö khoâng, khi bay ngang qua thaønh thò, ngöôøi ôû beân döôùi nhìn leân troâng thaáy ñeàu kinh ngaïc traàm troà noùi raèng: "Hai con ngoãng aên troäm moät con ruøa". Ruøa nghe roõ nhöng nhaãn chòu khoâng noùi, sau ñoù caû ba laïi bay qua moät thaønh thò khaùc choã phoá chôï ñoâng ngöôøi, ngöôøi beân döôùi nhìn leân cuõng noùi gioáng nhö treân, ruøa suy nghó: "Ta coøn phaûi chòu khoå sôû naøy bao laâu nöõa, coå thì bò treo daøi ra coøn mieäng thì khoâng theå noùi", nghó roài lieàn môû mieäng noùi: "Laø toâi töï muoán ñi, chaúng phaûi bò troäm mang ñi". Vöøa môû mieäng noùi lieàn bò rôùt xuoáng ñaát, treû con xuùm laïi ñaäp ruøa ñeán cheát, hai con ngoãng thaáy roài trong loøng bi thaûm bay maát trong hö khoâng. Luùc ñoù trong hö khoâng coù vò trôøi thaáy vieäc naøy lieàn noùi keä: "Baïn laønh noùi lôïi ích, Neáu khoâng theå nghe theo, Rôùt xuoáng chòu ñau khoå, Cuõng nhö ruøa buoâng caây." Naøy caùc Bí-soâ caùc thaày chôù sanh nieäm khaùc, con ruøa thuôû xöa

chính laø Xieån-ñaø, coøn hai con ngoãng chính laø Nan-ñaø vaø OÂ-ba-nan-ñaø. Xieån-ñaø xöa kia khoâng chòu nghe theo lôøi lôïi ích cuûa baïn laønh neân phaûi maát maïng; ngaøy nay cuõng vaäy, khoâng chòu nghe theo lôøi khuyeân baûo cuûa caùc vò ñoàng phaïm haïnh, laïi coøn hoaëc noùi hay nín laøm naõo loaïn neân bò Taêng taùc phaùp quôû traùch".

Hoïc Xöù Thöù Möôøi Boán: ÑEÅ PHU CUÏ CUÛA TAÊNG NÔI ÑAÁT TROÁNG Phaät ôû trong vöôøn Caáp-coâ-ñoäc röøng Theä-ña thaønh Thaát-la-phieät, luùc ñoù coù tröôûng giaû Thieän Thí thænh Phaät vaø taêng veà nhaø thoï thöïc neân caùc Bí-soâ vaøo saùng sôùm ñaõ ñaép y mang baùt ñi ñeán nhaø tröôûng giaû, Theá toân ôû chuøa sai ngöôøi ñi laáy thöùc aên veà do coù naêm duyeân: Moät laø caàn yeân tónh, hai laø noùi phaùp cho chö thieân, ba laø thaêm nom ngöôøi bònh, boán laø xem xeùt phu cuï cuûa taêng, naêm laø cheá hoïc xöù cho caùc Bí-soâ. Tröôøng hôïp naøy Phaät muoán ñi xem xeùt phu cuï cuûa Taêng vaø cheá hoïc xöù cho caùc Bí-soâ. Sau khi chuùng taêng ñi roài, Theá toân caàm chìa khoùa ñeán caùc phoøng xem xeùt vaø khaép nôi ngoaøi saân chuøa, sau cuøng ñeán moät phoøng khoâng ngöôøi ôû, thaáy coù nhieàu phu cuï ñeå böøa baõi treân ñaát troáng. Luùc ñoù boång coù gioù möa aäp ñeán, Phaät nghó: "Nhöõng phu cuï naøy laø do loøng tin cuûa Baø-la-moân cö só ñaõ chòu cöïc khoå, nhín phaàn chi duïng cuûa vôï con mang ñeán cuùng cho Taêng giaø

ñeå caàu thaéng phöôùc. Vaäy maø caùc Bí-soâ khi thoï duïng laïi khoâng bieát löôïng, khoâng kheùo giöõ gìn ñem boû böøa baõi", nghó roài, Theá toân vaän duïng thaàn thoâng che chaén gioù möa ñeå thu caát caùc phu cuï, thu caát xong laáy aùo taém möa ra ngoaøi ñeå taém möa, taém xong vaøo phoøng truï trong yeân tónh. Sau ñoù Bí-soâ laáy thöùc aên veà ñeán, thöôøng phaùp cuûa chö Phaät laø hoûi thaêm ngöôøi mang thöùc aên veà: "Chö taêng thoï aåm thöïc coù ñöôïc no ñuû khoâng?", ñaùp laø ñeàu no ñuû. Theá toân thoï thöïc roài sau ñoù laïi truï trong yeân tónh cho ñeán xeá chieàu môùi xuaát ñònh, ñeán trong chuùng taêng ngoài vaøo choã ngoài roài baûo caùc Bí-soâ: "Sau khi chö taêng ñi phoù thöïc, ta ôû laïi chuøa caàm chìa khoùa ñi xem xeùt caùc phoøng... gioáng nhö ñoaïn vaên treân cho ñeán caâu thu caát caùc phu cuï. Naøy caùc Bí-soâ, thí chuû nhín phaàn chi duïng cuûa vôï con mang ñeán cuùng cho taêng giaø ñeå caàu thaéng phöôùc, caùc thaày khoâng theå nhö phaùp thoï duïng laïi coøn laøm hö toån cuûa tín thí", lieàn noùi keä: "Ñoái vôùi vaät tín thí, Bieát löôïng maø thoï duïng, Töï thaân ñöôïc an oån, Khieán phöôùc ñöùc taêng tröôûng".

SOÁ 1442 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA, Quyeån 28
405

Luùc ñoù Theá toân khen ngôïi ngöôøi tri tuùc y phaùp thoï duïng cuûa tín thí roài baûo caùc Bí-soâ: Ta nay cheá hoïc xöù naøy cho caùc Bí-soâ nhö sau: "Neáu laïi coù Bí-soâ ñeå phu cuï cuûa taêng vaø caùc giöôøng ngoài nôi ñaát troáng, khi ñi khoâng töï caát, khoâng baûo ngöôøi caát, phaïm Ba-daät-ñeå-ca". Thôøi gian sau, coù nhieàu Bí-soâ thaùp tuøng theo ñoaøn thöông buoân du haønh, khi ñi ñeán moät thaønh , trong thaønh coù truù xöù cuûa Bí-soâ, luùc caùc Bí-soâ muoán tìm choã nghæ qua ñeâm thì coù ngöôøi chæ ñeán truù xöù cuûa Bí-soâ nghæ, caùc Bí-soâ noùi: "Chuùng toâi phaûi theo quy cheá cuûa ñoaøn thöông buoân neân khoâng ñöôïc töï do, neáu ñeán nôi ñoù nghæ qua ñeâm thì seõ maát baïn ñoàng haønh", ngöôøi aáy noùi: "Khi naøo ñoan thöông buoân khôûi haønh toâi seõ ñeán baùo". Caùc Bí-soâ nghe lôøi ñeán truù xöù ñoù laáy phu cuï cuûa taêng traûi tuøy choã yeân nghæ, khoâng ngôø sau ñeâm ñoaøn thöông buoân laïi thuùc daäy leân ñöôøng, ñoaøn ñi roài ngöôøi kia môùi hay neân voäi chaïy ñeán baùo cho caùc Bí-soâ. Caùc Bí-soâ thöùc daäy thu caát phu cuï laøm keùo daøi thôøi gian caøng theâm treã, khoâng ñuoãi theo kòp ñoaøn thöông buoân neân bò giaëc cöôùp laáy heát y baùt. Sau ñoù caùc Bí-soâ ñeán trong röøng Theä-ña, caùc Bí-soâ ôû ñaây thaêm hoûi ñi ñöôøng coù bình an khoâng, lieàn ñaùp laø khoâng an vì bò giaëc cöôùp, caùc Bí-soâ ôû ñaây hoûi nguyeân nhaân lieàn ñem söï vieäc treân keå laïi, caùc Bí-soâ nghe roài ñem baïch Phaät, Phaät noùi: "Nôi choã taïm nghæ neáu coù Bí-soâ thì neân daën doø roài ñi". Nhö lôøi Phaät ñaõ daïy neân caùc Bí-soâ heã coù nhaân duyeân ñeàu neân daën doø laïi roài môùi ñi. Luùc ñoù trong thaønh Thaát-la-phieät coù hai tröôûng giaû töø laâu hieàm khích vôùi nhau, moät ngöôøi coù tín taâm, moät ngöôøi khoâng coù tín taâm. Ngöôøi coù tín taâm suy nghó: "Taïi sao ta laïi ñeå taêng theâm moái oaùn thuø hieàm khích, ta nay neân xaû boû oaùn aùc xuaát gia", nghó roài lieàn ñeán trong röøng Theä-ña ôû choã moät Bí-soâ caàu xuaát gia. Tröôûng giaû khoâng coù tín taâm sau hoûi thaêm bieát ñöôïc tröôûng giaû coù tín taâm ñaõ xuaát gia trong röøng Theä-ña lieàn noùi: "Ñoù ñaâu phaûi laø

thaønh baát khaû xaâm phaïm, toâi seõ ñeán ñoù duøng phaùp trò phaït, gaây baát lôïi cho oâng ta". Ngöôøi nghe lôøi noùi naøy laø thaân höõu cuûa Bí-soâ lieàn ñeán trong röøng Theä-ña baùo tin, Bí-soâ nghe roài lieàn suy nghó: "Ta vì xaû boû oaùn aùc maø xuaát gia, ta khoâng neân ôû ñaây ñeå oâng ta ñeán khuûng boá", nghó roài lieàn ñeán baïch boån sö: "OÂ-ba- ñaø-da, con vì xaû boû oaùn aùc maø xuaát gia, nhöng nay ngöôøi kia laïi tìm ñeán muoán haïi con", boån sö hoûi: "Ngöôøi kia laø ai?", ñaùp laø cöïu oan gia, Boån sö hoûi: "Vaäy con muoán ñi ñaâu traùnh naïn?, ñaùp laø muoán ñeán thaønh Vöông xaù, boån sö chaáp thuaän, Bí-soâ lieàn mang y baùt ñi ñeán thaønh Vöông xaù. Sau ñoù khoâng laâu tröôûng giaû khoâng coù tín taâm tìm ñeán hoûi thaêm bieát ñöôïc Bí-soâ ñoù ñaõ ñi ñeán thaønh Vöông xaù lieàn noùi: "Nôi ñoù cuõng ñaâu phaûi laø thaønh baát khaû xaâm phaïm, toâi seõ ñeán ñoù gaây baát lôïi cho oâng ta".

SOÁ 1442 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA, Quyeån 28
406

Tröôûng giaû naøy mang theo löông thöïc ñi ñöôøng ñeå ñuoåi theo Bí-soâ, Bí- soâ vì nöông theo thôøi maø ñi coøn phi thôøi khoâng ñi; ngöôïc laïi tröôûng giaû kia thôøi vaø phi thôøi ñeàu ñi neân ñuoåi kòp Bí-soâ, töø xa troâng thaáy Bí-soâ vaøo nghæ qua ñeâm trong moät ngoâi chuøa, tröôûng giaû sôï vaøo trong chuøa gaây baát lôïi seõ coù nhieàu ngöôøi trong chuøa trôû laïi gaây baát lôïi cho oâng neân tröôûng giaû tìm nôi nghæ qua ñeâm ñôïi saùng mai chaën ñoùn treân ñöôøng ñi. Trôøi vöøa saùng nhö lôøi Phaät ñaõ daïy, Bí-soâ daën doø laïi Bí-soâ ôû truù xöù thu caát giuøm phu cuï vì phaûi gaáp leân ñöôøng ñeán Vöông thaønh. Bí-soâ ñi roài, tröôûng giaû ôû treân ñöôøng ñôïi khoâng thaáy neân vaøo trong chuøa hoûi, sau khi bieát ñöôïc ñöôøng ñi cuûa Bí-soââ lieàn ñuoåi theo baét kòp ñöôïc Bí-soâ, Bí-soâ noùi: "Hieàn thuû, toâi nay ñaõ xuaát gia muoán xaû boû oaùn aùc", tröôûng giaû noùi: "Baây giôø ta muoán xaû boû oaùn aùc ñaây", noùi roài lieàn caàm caây ñaùnh Bí-soâ gaàn cheát, baùt bò beå, y bò raùch, Bí-soâ gaéng göôïng trôû laïi ngoâi chuøa hoài naõy, caùc Bí-soâ troâng thaáy lieàn hoûi: "Vì sao cuï thoï laïi ra ñeán noâng noåi naøy?", sau khi bieát ñöôïc laø do caùc Bí-soâ ôû ñaây chæ ñöôøng ñi cho tröôûng giaû ñuoåi theo kòp, Bí-soâ noùi: "Neáu toâi khoâng daën doø laïi cho caùc cuï thoï thì toâi ñaõ khoâng bò khoå naõo nhö theá naøy". Caùc Bí-soâ ñem vieäc naøy baïch Phaät, Phaät noùi: "Tröø thôøi vaø nhaân duyeân", luùc ñoù Theá toân khen ngôïi ngöôøi trì giôùi, toân troïng giôùi, thieåu duïc tri tuùc, tuøy thuaän noùi phaùp roài baûo caùc Bí-soâ: Tröôùc laø saùng cheá, baây giôø laø tuøy khai, neân noùi nhö sau: "Neáu laïi coù Bí-soâ ñeå phu cuï vaø giöôøng ngoài cuûa Taêng ôû nôi ñaát troáng, khi ñi khoâng töï caát, cuõng khoâng baûo ngöôøi caát, neáu coù Bí-soâ maø khoâng daën doø laïi, tröø thôøi nhaân duyeân, phaïm Ba-daät-ñeå-ca." Neáu laïi coù Bí-soâ laø chæ cho ngöôøi trong phaùp naøy. Phu cuï laø giöôøng, neäm, meàn goái vaø caùc vaät duïng naèm ngoài. Taïp vaät laø giöôøng nhoû vaø caùc tö cuï. Choã troáng laø choã khoâng coù che lôïp. Ñi laø khi ra khoûi theá phaàn cuûa truù xöù. Luùc ñoù cuï thoï Öu-ba-ly hoûi Phaät: "Theá toân, rôøi phu cuï ñi khoaûng bao xa goïi laø theá phaàn?", Phaät noùi: "Nhö Baø-la-moân Sanh vaên troàng caây Am-moät-la moãi caây caùch nhau khoaûng baûy taàm, trong

voøng baûy caây coù boán chín taàm, khi ñeå phu cuï nôi ñaát troáng vôùi khoaûng caùch naøy thì phaûi daën doø laïi. Rôøi khoûi theá phaàn naøy phaûi töï thu caát, naáu khoâng töï caát cuõng khoâng baûo ngöôøi caát thì goïi laø khoâng thu caát.". Coù Bí-soâ laø nôi ñoù coù ngöôøi ôû coù theå daën doø laïi. Coù naêm caùch daën: Moät laø noùi vôùi ngöôøi chuû: "Cuï thoï, phoøng ôû naøy neân coi ngoù, phu cuï neân thu caát, ñaây laø chìa khoùa phoøng". Neáu ôû ñoù khoâng coù Bí-soâ thì neân daën laïi Caàu tòch, neáu khoâng coù Caàu tòch thì neân daên laïi ngöôøi theá tuïc, neáu khoâng coù nguôøi theá tuïc thì neân nhìn boán phía roài caát chìa khoùa phoøng vaøo moät nôi kín ñaùo môùi ñöôïc

ñi; neáu giöõa ñöôøng gaëp Bí-soâ neân noùi cho bieát choã ñaõ caát chìa khoùa. Tröø thôøi nhaân duyeân laø tröø coù naïn duyeân. Trong hoïc xöù naøy töôùng phaïm nhö theá naøo? Bí-soâ ñeå phu cuï cuûa Taêng coá yù khoâng daên laïi maø boû ñi, chöa rôøi khoûi theá phaàn thì phaïm AÙc-taùc, neáu rôøi khoûi thì phaïm Ñoïa. Khi môùi vöøa ñi queân daën laïi, ñi ñeán giöõa ñöôøng söït nhôù thì neân khôûi nghó: "Toâi ôû choã ñoù ñeå phu cuï cuûa Taêng queân daën laïi, neáu coù ñoàng phaïm haïnh naøo ñeán ñoù haõy thu caát giuøm", sau ñoù neân taâm nghó mieäng noùi: "Toâi khoâng ñöôïc laøm nhö theá nöõa, toäi ñaõ phaïm seõ nhö phaùp saùm hoái". Neáu giöõa ñöôøng gaëp Bí-soâ neân noùi: "Cuï thoï, toâi ôû choã ñoù ñaõ thoï duïng phu cuï cuûa Taêng, thaày neân thu caát giuøm", nghó raèng Bí-soâ naøy nhaát ñònh seõ thu caát giuøm, cuõng neân taâm nghó mieäng noùi: "Toâi khoâng ñöôïc laøm nhö theá nöõa, toäi ñaõ phaïm seõ nhö phaùp saùm hoái". Neáu ñeán truù xöù phía tröôùc môùi chôït nhôù laïi, neân nghó: "Toâi ôû truù xöù ñeå phu cuï cuûa Taêng maø queân daën laïi, neáu coù ñoàng phaïm haïnh naøo ñeán ñoù seõ thu caát giuøm", keá neân taâm nghó mieäng noùi nhö treân. Neáu ñeán truù xöù phía tröôùc thaáy coù Bí-soâ saép ñeán truù xöù maø mình ñaõ ôû neân noùi: "Cuï thoï, toâi luùc ñeán chuøa ñoù ôû choã coù ñeå phu cuï cuûa Taêng maø queân daën laïi, neáu thaày ñeán ñoù vui loøng thu caát giuøm". Nghó raèng Bí-soâ naøy nhaát ñònh seõ caát giuøm cuõng neân taâm nghó mieäng noùi nhö treân. Neáu Bí-soâ traûi phu cuï cuûa Taêng nôi ñaát troáng roài vaøo trong phoøng tónh toïa, xuaát ñinh xong roài ñi nhö theá cho ñeán canh ñaàu, neáu phu cuï khoâng toån hoaïi thì phaïm AÙc-taùc, toån hoaïi thì phaïm Ñoïa. Cuï thoï Öu ba ly baïch Phaät: "Theá toân, coù maáy tröôøng hôïp laøm cho phu cuï bò hö hoaïi?", Phaät noùi: "Coù hai tröôøng hôïp laø gioù vaø möa, gioù thoåi cuoán hö goïi laø gioù laøm hoaïi, möa öôùt laøm muïc goïi laø möa laøm hoaïi". Bí-soâ vaøo xeá chieàu traûi phu cuï nôi ñaát troáng khoâng thu caát, cuõng khoâng baûo ngöôøi caát ñeán nöûa canh neáu khoâng toån hoaïi thì phaïm AÙc-taùc, toån hoaïi thì phaïm Ñoïa. Nhö vaäy cho ñeán heát moät canh, moät canh röôõi, hai canh, hai canh röôõi, ba canh, ba canh röôõi, boán canh, boán canh röôõi ñeán trôøi saùng, nöûa buoåi saùng, ñeán tröa, ñuùng ngoï, quaù ngoï, xeá chieàu, chieàu toái, toái trong khoaûng thôøi gian ngaøy ñeâm naøy traûi phu cuï cuûa Taêng maø khoâng xem xeùt, khoâng thu caát, neáu chöa toån hoaïi thì phaïm AÙc-taùc, toån hoaïi thì phaïm Ñoïa. Nhieáp

Tuïng: Tuïng kinh ngoài gheá nhoû, Nghe phaùp, sö töû toøa, Ngöôøi tuïc möôïn gheá ngoài, Xem thôøi neân cho möôïn.

SOÁ 1442 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA, Quyeån 28
408

Neáu laø vaät möôïn duøng, Duøng roài neân mang traû. Neân ñeà teân thí chuû, Tuøy tình taïo Phaät töôïng. Ngöôøi bònh kheùo chaêm soùc, Khoâng daën naêm haïng ngöôøi, Thoï phaùp laøm theá thaày, Khoâng laøm theo, AÙc-taùc. (nguyeân) Nhaân thieáu nieân ñoaïn thöïc, Ngoài, thaáy neân thu caát, Löûa, nöôùc toån vaät thí, Vaät mình neân thu tröôùc. Luùc ñoù coù Baø-la-moân, cö só ñeán truù xöù cuûa Bí-soâ thænh noùi dieäu phaùp, Bí-soâ noùi: “Theá toân ñang noùi phaùp sao caùc vò khoâng ñeán nghe?”, ñaùp: “Ñaïi sö coù moät maø ngöôøi nghe thì ñoâng goàm coù trôøi, roàng, daï xoa, Kieàn-ñaït-baø, A-to-la, Yeát-laïc-traø, Khaån-na-la, Maïc-hoâ-laïc-giaø, ngöôøi, phi nhôn… Phaät ñeàu tuyeân noùi phaùp yeáu, chuùng toâi voäi vaû khoâng ñuû duyeân ñöôïc nghe, Thaùnh giaû neân tuïng phaùp cho toâi nghe”. Bí-soâ noùi: “Phaät chöa cho chuùng toâi tuïng phaùp cho ngöôøi khaùc nghe”, lieàn baïch Phaät, Phaät noùi: Neân tuïng phaùp cho ngöôøi nghe”, caùc Bí-soâ hoûi: “Ngöôøi tuïng phaùp phaûi nhö theá naøo?”, Phaät noùi: “Neân ngoài gheá nhoû tuïng phaùp cho ngöôøi nghe”. Luùc ñoù tröôûng giaû Caáp-coâ-ñoäc nghe Theá toân cho pheùp caùc Bí-soâ ngoài gheá nhoû tuïng kinh neân laøm naêm traêm gheá nhoû cuùng cho Taêng, caùc Bí-soâ ñeàu ngoài treân gheá nhoû cao tieáng ñoïc tuïng gaây oàn naùo khoâng nghe ñöôïc gì, caùc Bí-soâ baïch Phaät, Phaät noùi: “Neân baûo moät ngöôøi tuïng coøn nhöõng ngöôøi khaùc ngoài nghe”, caùc Bí-soâ khoâng bieát baûo ai tuïng laø giaø hay treû, Phaät noùi: “Neân theo thöù lôùp töø giaø ñeán treû”. Khi ñeán löôït caùc vò treû do ngoài ôû döôùi choùt tuïng neân thính chuùng taâm khoâng aân troïng, Phaät noùi: “Tuïng kinh cho chuùng nghe neân ngoài toøa cao”. Khi ngoài tuïng caùc vò giaø theå hieän thieáu oai nghi, Phaät noùi: “Taát caû ngoài tuïng, tröø hai, ba vò thöôïng toïa tuoåi cao”. Khi thuyeát phaùp ngoài toøa nhö theá khieán phaùp sö khoâng ñuû oai nghieâm, Phaät noùi: “Neân thieát laäp toøa sö töû ñeå phaùp sö ngoài”. Toøa sö töû cao leân xuoáng khoù khaên, Phaät noùi: “Neáu laø choã nhaát ñònh thì duøng gaïch loùt ñeå böôùc leân, neáu choã khoâng nhaát ñònh thì duøng thang goã ñeå leo leân”. Phaùp sö ngoài ôû treân nhoå nöôùc mieáng bò cheâ traùch, Phaät noùi: “Neân ñeå oáng nhoå”, khi ñeå oáng nhoå ruoài bu ñeán, Phaät noùi: “Beân trong neân ñeå ñaát caùt hay coû”. OÁng nhoå ñeå laâu ngaøy coù muøi hoâi, Phaät noùi: “Neân röûa saïch roài phôi naéng cho khoâ”. Luùc ñoù ngöôøi nghe

SOÁ 1442 - CAÊN BAÛN THUYEÁT NHAÁT THIEÁT HÖÕU BOÄ TYØ NAÏI DA, Quyeån 28
409

phaùp ngoài doïc moät haøng daøi, ngöôøi ngoài sau khoâng nghe ñöôïc, Phaät noùi: “Neân ngoài thaønh hai haøng hoaëc ngoài theo hình baùn nguyeät hoaëc ngoài theo hình theá ao vuoâng”. Luùc ñoù coù ngöôøi tuïc kính tín thænh caùc Bí-soâ veà nhaø thoï thöïc, caùc Bí-soâ khoâng nhaän lôøi, hoï noùi: “Thaùnh giaû, luùc Theá toân chöa hieän ôû ñôøi thì ngoaïi ñaïo laø ruoäng phöôùc cuûa chuùng toâi. Nay Phaät ra ñôøi,

caùc Thaùnh giaû laø phöôùc ñieàn thaéng dieäu cuûa chuùng toâi, chuùng toâi thænh thöïc caùc Thaùnh giaû khoâng nhaän lôøi, chuùng toâi haù chaúng phaûi boû tö löông ñöôøng thieän cuûa ñôøi sau ö?", caùc Bí-soâ baïch Phaät, Phaät noùi: "Neáu coù ngöôøi ñeán thænh thì neân nhaän lôøi". Khi hoï thieát leã cuùng döôøng thieáu gheá ngoài ñeán choã Bí-soâ möôïn taïm duøng, Bí-soâ khoâng cho, Phaät noùi neân cho. Bí-soâ aên xong töï xaùch mang veà, hoï noùi: "Caùc Thaùnh giaû cöù veà, coøn gheá ngoài seõ ñem hoaøn traû sau", caùc Bí-soâ sôï maát neân khoâng chòu ñeå laïi, Phaät noùi neân ñeå laïi cho hoï mang tôùi traû. Thoï thöïc xong, thí chuû môøi caùc Bí-soâ ôû laïi duøng nöôùc phi thôøi, caùc Bí-soâ khoâng nhaän lôøi, Phaät noùi neân ôû laïi duøng xong roài veà. Luùc ñoù ngöôøi tuïc vì baän vieäc khoâng kòp ñem gheá ñeán traû, Phaät baûo neân ñeán laáy veà, caùc Bí-soâ khoâng bieát sai ai ñeán laáy veà, Phaät baûo: "Neân ñaùnh kieàn chuøy sai caùc ngöôøi treû tuoåi ñeán laáy veà". Sau ñoù laïi coù ngöôøi tuïc thieát trai cuùng döôøng ñeán choã Bí-soâ möôïn gheá ngoài, Bí-soâ khoâng cho, hoï noùi: "Toâi möôïn cho caùc thaày ngoài thoï thöïc sao laïi khoâng cho?", Phaät baûo neân cho hoï möôïn, caùc Bí-soâ aên xong boû veà nhöõng gheá ngoài bò keû troäm laáy, Phaät noùi: "Neân baûo moät Bí-soâ ôû laïi coi giöõ". Ngöôøi ôû laïi coi giöõ ngoài xen laãn vôùi ngöôøi tuïc neân hoï hoûi: "Coù phaûi Thaùnh giaû muoán aên laàn nöõa?", ñaùp: "Toâi khoâng vì aên maø vì coi giöõ gheá ngoài", hoï noùi: "Chuùng toâi ñaâu coù aên troäm soá gheá ngoài ñoù, neáu khoâng tin thì Thaùnh giaû haõy töï mang veà". Bí-soâ khoâng theå mang veà, Phaät noùi: "Neân ngoài moät beân, ñöøng ngoài xen laãn vôùi ngöôøi tuïc", ngoài moät beân ngöôøi tuïc cuõng môøi aên nöõa, Phaät noùi: "Neáu laø ngöôøi tuïng kinh thì ngoài moät beân tuïng, neáu laø ngöôøi tu ñònh thì ngoài moät beân tö duy tónh löï, nhöng vaãn ñeå yù coi giöõ, ñôïi ngöôøi tuïc giaûi taùn heát môùi mang veà". Nhöõng gheá ngoài bò dính thöùc aên daàu laøm dô, Bí-soâ ñem boû, Phaät noùi: "Neáu dính thöùc aên dô thì duøng nöôùc röûa, neáu dính daàu thì duøng xaø phoøng taåy... roài mang veà". Luùc ñoù caùc Bí-soâ tuïng phaùp cho ngöôøi nghe ngoài ôû choã ñaát troáng bò naéng böùc baùch, Phaät baûo neân che phía treân. Tuïng xong khoâng thu caát bò gioù möa laøm hö muïc, Phaät baûo neân thu caát, caùc Bí-soâ khoâng bieát sai ai thu caát, Phaät noùi: "Ñaïi chuùng ñeàu thu caát". Choã ngoài cuûa nhöõng vò giaø coù traûi nhieàu lôùp, vì giaø yeáu neân khoâng theå töï thu caát ñöôïc, Phaät noùi: "Ngöôøi treû neân thu caát cho caùc vò giaø yeáu". Ngöôøi treû khi thu caát gom

laïi thaønh moät ñoáng khieán bò aåm muïc, Phaät noùi: "Neân ñeå rieâng ra". Luùc ñoù ngöôøi tuïc coù loøng tín kính duøng chôn chaâu vaät baùu... trang hoaøng toøa sö töû neân caùc Bí-soâ khoâng daùm ngoài, Phaät noùi: "Khôûi töôûng laø vaät cuûa ngöôøi tuïc vaø töôûng voâ thöôøng thì ngoài khoâng coù loãi". Luùc ñoù coù thí chuû xaây caát hai truù xöù , moät ôû trong thoân xoùm, moät ôû A-lan-nhaõ. Chuøa ôû trong thoân xoùm coù ñuû ngoïa cuï coøn chuøa ôû A-lan- nhaõ thì thieáu thoán, thôøi gian sau chuøa ôû A-lan-nhaõ môû ñaïi hoäi, caùc Bí-soââ ñeán chuøa trong thoân xoùm möôïn gheá ngoài, ôû ñoù khoâng cho möôïn, Phaät noùi: "Neân cho, neáu nghi

trôøi saép möa hay ñang möa thì khoâng neân cho möôïn". Ngöôøi möôïn ñi giöõa ñöôøng gaëp möa ñeå beân goác caây hay beân vaùch töôøng roài laáy vaät toát phuû che leân, Phaät noùi: "Neân laáy vaät xaáu phuû che, ñöøng laáy vaät toát". Möôïn ñöôïc roài laøm leã xong khoâng mang traû laïi, nghó raèng: "Hai truù xöù ñeàu laø vaät cuûa moät thí chuû cuùng", Phaät noùi: "Ñaây laø vaät ñaõ ñònh khoâng theå duøng khaùc, vaät duïng cuûa hai truù xöù neáu duøng laãn loän seõ khoù phaân bieät. Treân moãi vaät duïng neân ghi teân chuøa luoân caû teân thí chuû cuùng". Luùc ñoù tröôûng giaû Caáp-coâ-ñoäc ñeán choã Phaät ñaûnh leã roài ngoài moät beân baïch Phaät: "Theá toân, khi naøo coù Phaät hieän dieän trong chuùng ngoài ôû phía treân thì oai nghi cuûa chuùng môùi nghieâm tuùc; khi Theá toân vaéng maët thì trong chuùng thieáu oai nghi. Neáu Theá toân chaáp thuaän, con seõ taïc töôïng Phaät ñeå ôû phía treân tröôùc maët ñaïi chuùng", Theá toân chaáp thuaän cho tröôûng giaû tuøy yù laøm. Sau ñoù ñaïi chuùng ngoài choã ñaát troâng gaëp trôøi möa neân voäi chaïy vaøo chuøa, boû töôïng Phaät laïi, caùc Baø-la-moân cö só thaáy beøn cheâ cöôøi noùi raèng: "Taïi sao caùc vò laïi vaát boû Ñaïi sö cuûa mình". Phaät noùi: "Neân baûo ngöôøi tuïc hay Caàu tòch mang hình töôïng vaøo, neáu hai haïng ngöôøi treân khoâng coù thì caùc Bí-soâ khôûi töôûng Ñaïi sö maø mang vaøo". Luùc ñoù coù nhieàu Bí-soâ bònh khoâng ai chaêm soùc, Phaät noùi: "Neáu coù ngöôøi bònh caàn phaûi chaêm soùc, neân cöû ngöôøi thaêm nuoâi bònh", caùc Bí-soâ khoâng bieát cöû ai, Phaät noùi: "Töø thöôïng toïa ñeán haï toïa ñeàu phaûi ñi thaêm nuoâi bònh". Luùc ñoù coù Bí-soâ giaø khi ñeán thaêm bònh vì ñöùng laâu neân sanh bònh khoå, Phaät noùi: "Neân ngoài thaêm hoûi bònh", caùc Bí-soâ töï mang gheá ngoài theo, ngöôïc tuïc khoâng coù loøng tin thaáy lieàn hoûi: "Thaùnh giaû muoán ñi xem vuõ nhaïc hay sao?", caùc Bí-soâ baïch Phaät, Phaät noùi: "Khoâng neân töï mang theo gheá ngoài, neân ñeå nhieàu gheá beân choã ngöôøi bònh". Luùc ñoù Luïc chuùng ñi thaêm bònh ôû choã ngöôøi binh noùi chuyeän nhieàu laøm phieàn ngöôøi bònh, ngöôøi nuoâi bònh noùi: "Toát hôn caùc cuï thoï neân ñi, khoâng caàn thaêm bònh nöõa", Luïc chuùng noùi: "Tuøy yù ngöôøi muoán, ai laïi caûn ngaên nhau". Luùc ñoù ngöôøi nuoâi bònh coù vieäc muoán ñi neân nhôø Luïc chuùng nuoâi

bònh, Luïc chuùng noùi: "Neáu ngöôøi bònh cheát thì thaày thaâu saùu vaät, taïi sao laïi baûo toâi nuoâi bònh", khi nuoâi bònh Luïc chuùng baûo ngöôøi bònh töï coi giöõ taïp vaät cuûa mình roài boû ñi, ngöôøi bònh vì khoâng theå töï thu caát neân laøm cho maát maùt, caùc Bí-soâ baïch Phaät, Phaät noùi: "Coù naêm haïng ngöôøi khoâng neân daën baûo hoï coi giöõ: Moät laø haïng ngöôøi khoâng bieát xaáu hoå, hai laø haïng ngöôøi thuø khích nhau, ba laø haïng ngöôøi giaø yeáu, boán laø haïng ngöôøi ñau yeáu, naêm laø haïng ngöôøi chöa thoï vieân cuï". Luùc ñoù cuï thoï Öu ba ly hoûi Phaät: "Hai Bí-soâ cuøng ngoài moät choã khi ñöùng daäy ñi ai caát phu cuï?", Phaät noùi: "Ngöôøi naøo ñöùng daäy sau thu caát, neáu ñöùng daäy moät löôït thì ngöôøi nhoû phaûi thu caát, hai ngöôøi cuøng tuoåi thì cuøng thu caát". Luùc ñoù hai thaày Thaân giaùo sö vaø Quyû phaïm sö ñi ra ngoaøi, ñeä töû ôû laïi trong chuøa ñoái vôùi caùc phaåm thieän khoâng theå taêng tröôûng nhö boâng sen thieáu nöôùc, Phaät noùi: "Khi hai thaày ñi ra ngoaøi, ñeä töû neân ñi theo". Luùc ñoù hai thaày töï tay

xaùch gheá ngoài ñi coøn ñeä töû thoûng tay ñi theo sau, Phaät noùi: “Ñeä töû phaûi mang gheá ngoài cuûa thaày ñi theo sau”. Luùc ñoù hai thaày ñi kinh haønh töï tay queùt ñaát coøn ñeä töû ñöùng roåi khoâng, Phaät noùi: “Ñeä töû thaáy thaày queùt phaûi queùt thay cho thaày ñeå thaày khoûi vaát vaû. Neáu thaày bò chuùng sai laøm ngöôøi queùt doïn, ñeä töû khoâng laøm thay thì khoâng coù loãi”. Luùc ñoù hai thaày may vaù coøn ñeä töû ngoài khoâng, Phaät noùi: “Ñeä töû neân may vaù thay cho thaày ñöøng ñeå thaày vaát vaû. Neáu thaày bò chuùng taêng sai laøm ngöôøi may vaù, ñeä töû khoâng laøm thay thì khoâng coù loãi”. Luùc ñoù caùc ñeä töû ñang trong thôøi gian thoï nghieäp, laõnh thoï xong lieàn ôû tröôùc thaày tuïng taäp, Phaät noùi: “Laõnh thoï xong neân ñeán choã thaày thaáy maø khoâng nghe ñeå tuïng taäp; neáu tu taäp veà thieàn ñònh, khi ñöôïc phaùp xong neân ñeán choã yeân tónh naøo ñoù ñeå an taâm. Neáu thaáy hai thaày bò chuùng taêng sai khieán cuõng neân tuøy thôøi thaêm vieáng thay thaày laøm nhöõng vieäc nhoïc nhaèn. Neáu cuøng hai thaày ñeán choã kinh haønh, mang gheá ngoài ñi thì phaûi mang gheá ngoài veà, neáu ñeä töû veà tröôùc, thaày ôû laïi sau gaëp duyeân söï khoâng theå mang gheá ngoài veà thì ñeä töû khi muoán veà neân hoûi thaày saép veà chöa, neáu thaày noùi veà thì neân mang gheá ngoài veà luoân, neáu thaày noùi chöa thì khoûi phaûi mang veà. Naøy caùc Bí-soâ, nhö phaùp ta ñaõ cheá neáu khoâng laøm theo, ñeàu phaïm toäi Vieät phaùp”.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.